

Fonds Dr. Daniël De Coninck

Versterken van vrijwilligerswerk in de eerste lijn

Projectoproep - september 2024

Een initiatief van het Fonds Dr. Daniël De Coninck

CONTEXT

België telt een groot aantal vrijwilligers. Organisaties rekenen op vrijwilligers om hun activiteiten te versterken en extra diensten aan te bieden naast het dagelijkse aanbod van medewerkers. Deze vrijwilligers zijn dan ook van cruciale waarde voor de werking van veel organisaties. Vrijwilligerswerk biedt ook voordelen voor de vrijwilligers zelf, zoals het opbouwen van een sociaal netwerk en het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en expertise. Dit geldt ook voor vrijwilligers in de eerste lijn, waar ze een cruciale rol spelen in de ondersteuning van zowel de zorgbehoevenden als de professionals.

Het Fonds Dr. Daniël De Coninck heeft als doel om de eerste lijn te ondersteunen en heeft vrijwilligerswerk geïdentificeerd als een belangrijke hefboom voor steun aan hulp- en zorgorganisaties in de eerste lijn. Het Fonds beschreef een stand van zaken van het vrijwilligerswerk in België door middel van een literatuurstudie en rondetafelgesprekken met allerlei organisaties en vrijwilligers. Uit dit onderzoek zijn een aantal uitdagingen en opportuniteiten met betrekking tot vrijwilligerswerk binnen eerstelijnsorganisaties naar voren gekomen, die op hun beurt inspireerden voor deze projectoproep om vrijwilligerswerk in de eerste lijn te versterken.

ENKELE BEVINDINGEN

Op basis van de informatie die we hebben verzameld, kan vrijwilligerswerk worden gedefinieerd als een belangeloze en vrije actie van een persoon in een organisatie.

De geraadpleegde vrijwilligers identificeerden een aantal factoren die hun motivatie voor vrijwilligerswerk versterken: het plezier om zich nuttig te kunnen maken, een reactie op een behoefte om iets te doen, een vorm van samenwerking en collectieve reflectie, de mogelijkheid om sociale banden aan te knopen, om de eigen problemen in perspectief te plaatsen door eigen expertise in te zetten en de kans om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. Deze verrijkende ervaring kan bovendien een positieve invloed hebben op hun persoonlijk welzijn.

Het werk van vrijwilligers dient te gelden als een aanvulling op het werk van de professionals, vooral in de eerstelijnscontext. Daarbij mag een personeelstekort niet leiden tot ongepaste verwachtingen naar vrijwilligers toe of tot een betrokkenheid die hun inzetbaarheid te boven gaat. Op dezelfde manier verwachten eerstelijnsprofessionals dat vrijwilligers een aanvullende rol spelen op hun eigen rol, zonder hen te vervangen in de taken die zij dagelijks uitvoeren en waarvoor zij de opleiding en expertise hebben die essentieel zijn voor het welzijn en de ondersteuning van de zorgbehoevenden. Vrijwilligers moeten worden ingelicht over hun rol, opgeleid en erkend voor de taken die ze uitvoeren. Uitwisselingen tussen vrijwilligers versterken ook de betekenis van de inzet van vrijwilligers.

De organisaties benadrukten de behoefte aan specifieke coördinatie en supervisie om vrijwilligers te werven, op te leiden, te begeleiden en te ondersteunen bij hun activiteiten, in een

samenwerkingsdynamiek met eerstelijnsprofessionals. Ze willen ook betere ondersteuning kunnen voorzien voor de meer kwetsbare vrijwilligers (complexe contexten van geestelijke gezondheid, onzekerheid, migratie, pijnlijke levenservaringen, enz.) en willen meer tijd voor uitwisseling tussen organisaties.

DOEL

Het Fonds Dr. Daniël De Coninck erkent dat vrijwilligerswerk een belangrijke vorm van solidariteit en wederzijdse hulp is. Het versterkt sociale banden en draagt bij aan een inclusieve en zorgzame samenleving. Daarom wil het fonds organisaties ondersteunen die werken met en begeleiding bieden aan vrijwilligers in de eerste lijn. Het doel is om de ondersteuning en erkenning voor deze vrijwilligers te verbeteren. Projecten die netwerken en uitwisselingen tussen organisaties bevorderen, evenals de oprichting of versterking van coördinatiemechanismen en samenwerkingsinstrumenten die een directe impact hebben op de vrijwilligers, komen in aanmerking voor deze steun.

ONTVANKELIJKHEIDS- EN SELECTIECRITERIA

Om eerstelijnsactoren te ondersteunen en (reeds lopende of toekomstige) projecten die een directe impact hebben op vrijwilligers te bevorderen, werden volgende **ontvankelijkheids- en selectiecriteria opgesteld**:

Ontvankelijkheidscriteria

1. Het kandidaatsdossier moet correct en volledig online worden ingevuld op www.kbs-frb.be
2. Het kandidaatsdossier moet binnen de voorziene termijn worden ingediend (zie timing hieronder).
3. De leidinggevende van de aanvragende organisatie is ouder dan 18 jaar.
4. De organisatie is een rechtspersoon (non-profit of social profit). Louter commerciële initiatieven komen niet in aanmerking.
5. De organisatie voert haar activiteiten in België uit (Vlaanderen, Wallonië, Brussel).

Selectiecriteria

Een onafhankelijke jury, samengesteld uit experts en ervaringsdeskundigen, toetst de ingediende dossiers aan de volgende criteria:

1. Instrumenten voor het **coördineren van vrijwilligerswerk** versterken of ontwikkelen om informatie, werving, aanstelling, training, retentie, supervisie en ondersteuning voor vrijwilligers in eerstelijnsorganisaties te optimaliseren.
2. **De samenwerking tussen professionals en vrijwilligers** in de nulde – en eerste lijn versterken door een **collectieve reflectie** op te zetten over de verwachtingen, drempels en behoeften van éénieder.
3. De inclusie en ondersteuning van **kwetsbare groepen** (geestelijke gezondheid, armoede, migratie, pijnlijke levenservaringen, etc.) in vrijwilligerswerk in de eerste lijn versterken.
4. Projecten moeten kunnen aantonen dat hun aanpak, tools of werkwijze voor het versterken van vrijwilligerswerk in de eerste lijn aan het einde van de ondersteuningsperiode duurzaam en reproduceerbaar zijn in andere contexten dan hun eigen.
5. De projecten tonen zich bereid om ideeën uit te wisselen met andere professionele organisaties die werken met vrijwilligers in de nulde - en eerste lijn om zo de resultaten die voortkomen uit hun ervaringen en de projecten, gerealiseerd met de steun van het Fonds Dr. Daniël De Coninck, te bundelen.

DOELGROEP

Deze oproep richt zich tot organisaties en verenigingen, actief in de sociale sector, die in het kader van hun activiteiten een beroep doen op de diensten van vrijwilligers en hen hierbij ondersteunen, en creativiteit nodig hebben om hun doelstellingen te bereiken ondanks beperkte financiële en materiële middelen.

STEUN

- Een financiële steun van €20.000 per project over een periode van 2 jaar (€10.000/jaar), inclusief een coaching-sessie voor elk project in de loop van de eerste 6 maanden na de start van de ondersteuning. In totaal ontvangen vijf projecten steun. Bij de selectie houdt men rekening met de geografische spreiding (Vlaanderen, Wallonië, Brussel).
- De geselecteerde projecten vormen een lerend netwerk dat ondersteuning biedt bij de ontwikkeling van het project. Het doel van deze leergemeenschap is om ontmoetingen en uitwisselingen tussen organisaties te bevorderen en zo transversale praktijken te ontwikkelen die een betere begeleiding van vrijwilligers in de eerste lijn mogelijk maken.

TIMING

- Lancering van de oproep : 16 september 2024
- Uiterste datum voor de indiening van het kandidaatsdossier: 7 januari 2025
- Bekendmaking van de resultaten: maart 2025

CONTACT

- Voor algemene informatie (zoals praktische informatie over het online indienen van een dossier), gelieve te bellen op het nummer 02 500 45 55 of een mail te sturen naar proj@kbs-frb.be
- Voor specifieke informatie over de oproep, kan u contact opnemen met Elise Gabriels (NL) gabriels.e@kbs-frb.be of Anne-Catherine Dubois (FR) dubois.a@kbs-frb.be